

N:o 153.

Af Herr A. Persson i Mörarp: Angående upphörande af den vissa slags hemman medgifna frihet från inqvarterings-skyldighet i fredstid m. m.

Sistlidne riksdag väckte jag en motion, deruti jag föreslog att den vissa hemman medgifna frihet från inqvarteringsskyldighet under fredstid skulle upphöra. Såsom skäl för denna min framställning framhöll jag bland annat:

att detta stadgande röjde sitt ursprung från en förgången tid;

att då man i våra dagar sträfvar att utjemna gamla skattebördor och rättvisare fördela dessa samhällsklasserna emellan, låte qvarståendet af ett dylikt stadgande, då det påpekades, näppeligen försvara sig;

att den ersättning för den proviant och de rationer, som det ålåge de inqvarteringsskyldige att anskaffa och tillhandahålla, vore ganska knapp i förhållande till den verkliga kostnaden, då det väl högst sällan, om ens någonsin, förekomme att en husvärd utspisade manskapet efter gällande inqvarteringsstat;

att då detta onus och intrång skulle utgöras af ett ringa fåtal, det vore förenadt med uppoffringar och obehag af flera slag, men fördeladt på samtliga fastighetsinnehafvarne, inom den kommun, der inqvartering skulle ega rum, blefve bördan lättare att bära och icke värre än att de kunde utgöra samma, utan att behöfva anlita sina grannar dermed; och anförde jag som exempel på oeffterättligheten i stadgandet att det inträffat att omkring trefjerdedelar af en hel sqvadron ryttari bestämts till inqvartering uti ett byhem, der föga mera än ett helt mantal befunnits inqvarteringsskyldigt.

De som å landet i fredstid vore från inqvarteringsskyldighet befriade äro kungs-, sätes- och ladugårdar, rå- och rörshemman, vissa slag af bo-ställen, kyrkoherde- och klockarebol m. fl.

Lag-Utskottet, som förberedelsevis behandlade motionen, erkände att de bestämmelser, som gälla för inqvartering, icke vidare äro tidsenliga eller

på full rättvisa grundade; men Utskottet ansåg det mindre lämpligt att föreslå omedelbart lagstadgande i ämnet, då ärendet kunde fordra en sorgfälligare och mera omfattande utredning af alla hithörande förhållanden än hvad Utskottet varit i tillfälle att deråt egna, hvadan Utskottet föreslog, »att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta samt förelägga Riksdagen förslag till ändrade bestämmelser angående inqvarteringsskyldigheten, hvarigenom denna skyldighet blefve efter billiga grunder fördelad på egare eller innehafvare af all slags fastighet.» Detta förslag bifölls i Andra kammaren, men afslogs i den Första.

Från detta Utskottets beslut voro dock några af Utskottets ledamöter af skiljaktig mening. Att döma af den diskussion, som härom fördes i Första kammaren synes afslaget hufvudsakligen härledd sig utaf formella skäl derigenom, att Utskottets majoritet skulle i den föreslagna skrifvelsen utvidgat gränserna för lagförändringen utöfver mitt i motionen afgifna förslag. Jag vill icke förneka, att en sträng tolkning af förslaget kunde framkalla denna betänklighet, fastän jag tror utskottsmajoritetens förslag äfven kunde ur denna synpunkt försvaras, då uti motionen framhållits skäl för detta besvärs fördelning på »samtliga fastighetsinnehafvare inom den kommun, der inqvartering skall ega rum.»

Jag erkänner dock att min mening med förslaget icke varit att från jordbruksfastigheten öfverflytta någon del af bördan på andra fastighets-egare, utan endast att få skyldigheten reglerad så, att den frihet från inqvartering i fredstid, som nu vissa slag af hemman åtnjuta, måtte upphöra. Jag tror ock att om man skulle utsträcka denna skyldighet till alla slag af fastigheter, praktiska skäl kunna tala deremot. Svårigen kan man i så fall tänka sig annan fördelningsgrund än taxeringsvärdena; dessa vexla ju något och nya fastigheter tillkomma nästan årligen, hvadan det skulle kunna inträffa att ny fördelning finge för hvarje år upprättas äfven om inqvarteringskontingenten vore lika. Ett sätt vore visserligen att låta någon delegation inom kommunen, t. ex. kommunalstyrelsen, ombesörja inqvarteringen och sedan fördela kostnaden härför på fastighetsegarne, men detta vållar ofta icke så litet bestyr. Ifrågavarande onus är icke heller besvärligare än om endast alla jordbruksfastigheter, hvilka i mantal äro satta, få deri deltaga, detta nog af dem kan utgöras; men om, såsom jag framhållit, endast ett eller ett par hemman skola emottaga ett sjutiotal manskap och hästar, blifver bördan icke så ringa som man velat påstå; och ehuru hemmantalet är oegentligt som fördelningsgrund, har jag dock trott att man för att åstadkomma mindre besvär borde bibehålla detsamma tills vidare.

Den anmärkning, som gjorts, att gästgifvaregårdarne å landet borde vara befriade från ifrågavarande onus, tror jag icke bör tillmätas någon syn-

nerlig vigt. Jag känner mer än ett fall, då de inqvarteringsskyldige fått så mycket manskap sig tilldeladt, att de, för att kunna bereda husrum och utspisning åt dessa, fått vända sig just till gästgifveriergarne och då fått betala två eller tre gånger högre ersättning än den de sjelfva af kronan härför uppburit. Att inqvarteringsgifvarne för proviant och rationer erhålla full ersättning, såsom anmärkt blifvit, är sålunda icke fullt riktigt; och äfven om dem tilldelades icke mera manskap än de förmådde herbergera, vidhåller jag hvad jag förut anmärkt, nemligen, att det väl knappast någonsin inträffar att en husvärd utspisar manskapet efter gällande provianteringsstat.

Det anmärktes slutligen att med reformen kunde anstå, tills vi fått klart för oss, huruledes det komme att gestalta sig med frågan om vårt för-svar. Ett sådant skäl må gälla hvad det kan, det förefinnes emellertid icke nu, och vågar jag derföre med bättre hopp om framgång nu än förut anhålla,

att Riksdagen ville för sin del besluta att den frihet från inqvarteringsskyldighet under fredstid, som nu, i följd af särskilda stadganden, förefinnes för vissa slag af hemman, måtte från och med den 1 Januari 1887 upphöra att gälla.

Skulle emellertid Lag-Utskottet, till hvilket motionen torde blifva remitterad, anse sig icke böra omedelbart uppsätta förslag till författning i ämnet, hvilket jag dock hoppas, torde en skrifvelse härom böra till Kongl. Maj:t aflåtas. För den oförmodade händelse att Utskottet skulle anse förhållandena å andra orter, hvarom jag icke kan ega kännedom, påkalla en annan fördelningsgrund af ofta nämnda onus än den jag här ofvan föreslagit och sålunda vidhålla sitt förra förslag, föreslår jag alternativt,

att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета samt förelägga Riksdagen förslag till ändrade bestämmelser angående inqvarterings-skyldigheten, hvarigenom denna skyldighet blefve efter billiga grunder fördelad på egare eller innehafvare af all slags fastighet.

Stockholm den 28 Januari 1886.

Anders Persson.